

Жинақтаушы зейнетақы жүйесінің 2007 жылғы 1 сәуірдегі ағымдағы жағдайы

2007 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша республикада 14 жинақтаушы зейнетақы қоры (бұдан әрі – қорлар) өз қызметін жүзеге асырды, олардың республика аймақтарында 77 филиалы мен 74 өкілдігі бар. Алматы қаласында 11 қор және Қарағанды қаласында 1 қор («Жинақтаушы зейнетақы «Валют-Транзит» қоры» АҚ), Жезқазған қаласында 1 қор («Қазақмыс жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ, корпоративті) және Ақтөбе қаласында 1 қор («МұнайГаз-Дем» жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ) бар.

Заңды тұлғаларға 2007 жылғы наурыз айында зейнетақы жарналарын тарту бойынша және зейнетақы төлемдерін жүзеге асыру бойынша қызметке лицензия берілмеді.

Агенттік Басқармасының 12.02.2007ж. №1 қаулысымен зейнетақы жарналарын тарту және зейнетақы төлемдерін жүзеге асыру бойынша қызметті жүзеге асыруға «Жинақтаушы зейнетақы «Валют-Транзит Қоры» АҚ-на берілген лицензияның қолданысы 3 ай мерзімге тоқтата тұрылды.

Агенттік Басқармасының 2007 жылғы 30 наурыздағы № 90 қаулысына сәйкес «РЕСПУБЛИКА» жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамын мемлекеттік тіркеуге рұқсат берілгендігін атап өту қажет.

13 заңды тұлғаның қорлардың зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруға лицензиялары болды, оның ішінде 6 қор зейнетақы активтерін дербес басқару лицензиясына ие: «МЖЗҚ» жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ, «Қазақстан Халық Банкінің жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ, «ТұранӘлем Банк» АҚ еншілес ұйымы» «БТА Қазақстан» ЖЗҚ» АҚ (бұрынғы атауы - «БТА Қазақстан» ЖЗҚ АҚ) (бұдан әрі - «БТА Қазақстан»), «Капитал» жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ және «Қазақмыс жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ және «Отан» жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ.

Есепті күнде 10 екінші деңгейдегі банк кастодиандық қызметті жүзеге асыруда. Сонымен бірге, 6 екінші деңгейдегі банк қорларға кастодиандық қызмет көрсетеді: «HSBC Банк Қазақстан» АҚ еншілес банкі, «Банк ЦентрКредит» АҚ, «Қазақстан Халық Жинақ Банкі» АҚ, «ТЕМІРБАНК» АҚ, «Еуразия Банкі» АҚ, «АТФ Банкі» АҚ.

Қорлардың салымшылары (алушылары)

Міндетті зейнетақы жарналарын аударатын салымшылардың (алушылардың) дербес зейнетақы шоттарының (бұдан әрі - шот) саны наурыз айында 95 331 (1,10%) ұлғайып, 2007 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша 8 736 626 болды.

Міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылардың (алушылардың) шоттарының ең көп саны 4 қорда болды: «МЖЗҚ» – 27,55%, «Қазақстан Халық Банкі» – 20,32%, «ҰларҮміт» – 15,06% және «БТА Қазақстан» – 8,72% немесе олардың үлесіне салымшылардың (алушылардың) шоттарының жалпы санының 71,65% келеді. Ағымдағы жылдың наурыз айында 4 қордың үлесі 0,05 пайыздық тармаққа көбейді.

Ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының саны ағымдағы жылдың наурыз айында 1 318 (3,54%) өсіп, 2007 жылғы 1 сәуірде жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасы 677,3 млн.теңгені құрап 38 576 болды.

Ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар шоттары барлық қорларда болды. Ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының ең көп саны мына қорларда болды: «Сенім» – 50,07%, «ҰларҮміт» - 15,57% және «Капитал» – 14,75% немесе осы үш қордың үлесіне салымшылардың шоттарының жалпы санының 80,39% келді.

Ерікті кәсіби зейнетақы жарналарының салымшылары «ҰларҮміт» және «Қазақстан Халық Банкі» қорында болды. Салымшылардың жалпы саны 2007 жылғы 1 сәуірде 3 758 құрады, дербес зейнетақы шоттарында 36,7 млн.теңге болды.

Міндетті, ерікті және ерікті кәсіби зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар (алушылар) шоттары санының өсімі жалпы қорлар бойынша өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда мынадай көрсеткіштермен сипатталады:

Салымшылардың (алушылардың) шоттары:	01.04.06.	01.04.07.	Өсім	Өсу қарқыны (%-бен)
-міндетті зейнетақы жарналары	7 813 203	8 736 626	923 423	11,82

бойынша				
- ерікті зейнетақы жарналары бойынша	32 551	38 576	6 025	18,51
- ерікті кәсіби зейнетақы жарналары бойынша	3 646	3 758	112	3,07

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаттары

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаттары наурыз айында 16,2 млрд. теңгеге (1,71%) ұлғайып, 2007 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша 963,6 млрд. теңгені құрады.

2006 жылы жинақталған зейнетақы қаражаттардың орташа айлық өсімінде 21,8 млрд. теңге болса, ағымдағы жылдың қаңтар-наурызында ол 18,0 млрд. теңгені құрады немесе 3,8 млрд.теңгеге (17,43%) төмендеді.

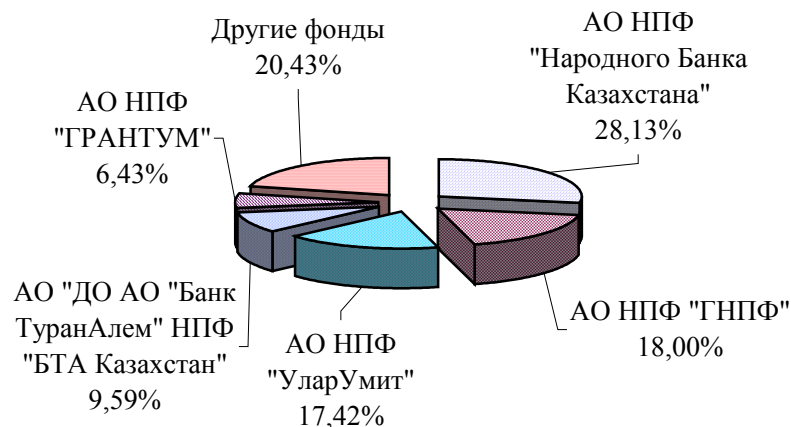
Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаттарының өсу қарқыны жинақтаушы зейнетақы жүйесінің өткен жылдардың тиісті кезеңімен салыстырғанда мынадай деректермен сипатталады:

(млрд. теңге)			
Күні	Жинақталған зейнетақы қаражаттары сомасы	Өсім	Жинақталған зейнетақы қаражаттарының өсу қарқыны (% -бен)
01.04.2004	389,5	101,1	35,06
01.04.2005	518,5	129,0	33,12
01.04.2006	714,0	195,5	37,70
01.04.2007	963,6	249,6	34,96

Көрсетілген кестеден жинақталған зейнетақы қаражаттарының абсолютті өсу барысында олардың өсу қарқынының 2006 жылғы 1 сәуірден бастап 2007 жылғы 1 сәуірге дейінгі кезеңде 2,74 пайыздық тармаққа төмендегенін көруге болады.

Қорлар арасында ең көп жинақталған зейнетақы қаражаты сомасына мынадай қорлардың салымшылары (алушылар) ие: «Қазақстан Халық банкі» – 28,13%, «МЖЗҚ» – 18,00%, «ҰларҮміт» – 17,42%, «БТА Қазақстан» – 9,59% және «ГРАНТУМ» - 6,43% жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасынан. Жалпы алғанда, осы 5 қорға жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасының 79,57% келді.

2007 жылғы 1 сәуірдегі қорлардың жинақталған зейнетақы қаражаттарының құрылымы

Зейнетақы активтерін инвестициялаудан түскен, салымшылардың (алушылардың) дербес зейнетақы шоттарына бөлінген **«таза» инвестициялық кіріс** сомасы (комиссиялық сыйақыны шегергенде) 2007 жылдың 1 сәуіріндегі жағдай бойынша 264,2 млрд. теңге болды немесе 2007 жылғы 1 наурызбен салыстырғанда 0,41%-ға төмендеген.

«Таза» инвестициялық кірістің өсу қарқыны өткен жылдардың тиісті кезеңімен салыстырғанда мынадай көрсеткіштермен сипатталды:

(млрд. теңге)

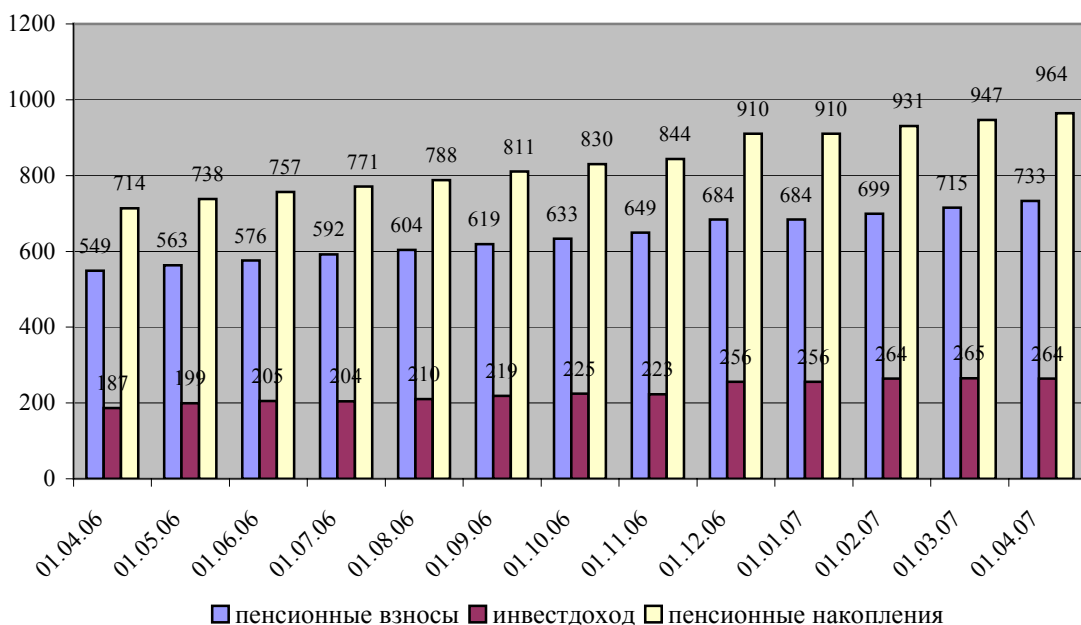
Күні	«Таза» инвестициялық кіріс сомасы	Өсім	Өсу қарқыны (%-бен)	Жинақталған зейнетақы қаражатындағы таза инвестициялық кірістің үлесі (%-бен)
01.04.2004	100,0	19,5	24,22	25,67
01.04.2005	125,4	25,4	25,40	24,19
01.04.2006	187,0	61,6	49,12	26,19
01.04.2007	264,2	77,2	41,28	27,42

Көрсетілген кестеде «таза» инвестициялық кірістің 2004 жылғы 1 сәуірден бастап 2007 жылғы 1 сәуірге дейінгі өсу қарқыны 17,06 пайыздық тармаққа ұлғайғаны байқалады. 2006 жылы «таза» инвестициялық кірістің орташа айлық өсімі барысында - 8,4 млрд. теңге, ағымдағы жылдың қаңтар-наурызында ол 3 есе төмендеумен 2,8 млрд. теңге болды.

Жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасындағы «таза» инвестициялық кірістің үлесі 2004 жылдың 1 сәуірден бастап 2007 жылғы 1 сәуіріне дейін 1,75 пайыздық тармаққа ұлғайды. Ағымдағы жылдың наурызында үлес 0,58 пайыздық тармаққа кеміді.

Жалпы зейнетақы жарналардың түсуі наурызда 18,0 млрд. теңгеге (2,52%) ұлғайып, 2007 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша 733,4 млрд. теңге құрады.

Зейнетақы жарналарының, «таза» инвестициялық кірістің және зейнетақы қаражатының өзгеру динамикасы (млрд.теңгемен)

Міндетті зейнетақы жарналарын уақытында ұстап қалмауға және аудармауға байланысты ұсталатын **өсімпұл сомасы** өсуде, ол 2007 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша 5,9 млрд. теңге болды немесе 1 наурызбен салыстырғанда 4,47% өсті. Өткен жылдың тиісінше кезеңімен салыстырғанда өсімпұл сомасы 1,7 млрд. теңгеге немесе 40,05%-ға ұлғайды.

Зейнетақы төлемдері және сақтандыру ұйымдарға аударымдары наурызда 1,1 млрд. теңгеге (2,2%) өсіп, 2007 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша 52,1 млрд. теңге болды, оның ішінде сақтандыру ұйымдарына зейнетақы аннуитет шарттары бойынша аударылған жинақталған зейнетақы қаражаттарының сомасы 0,55 млн. теңге құрады.

Есепті кезеңде салымшылар (алушылар) өз жинақталған зейнетақы қаражатын бір қордан екінші қорға аудару құқығын пайдаланды, нәтижесінде жинақталған зейнетақы қаражаттар аударымы наурызда 4,79 млрд. теңгеге (3,19%) өсіп, 2007 жылғы 1 сәуірде 154,7 млрд. теңге болды.

Жинақталған зейнетақы қаражатын басқа қорға аударудың барынша көп сомасын мына қорлар жүзеге асырды: «МЖЗҚ» - 38,01%, «ҰларҮміт» - 14,38%, «Валют-Транзит Қор» – 12,02% «Қазақстан Халық Банкі» - 11,06%, «БТА Қазақстан» - 6,20% «ГРАНТУМ» - 5,94% және немесе осы 6 қорға аударымдардың жалпы сомасының 87,61% келеді.

Жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтерінің құрылымы

2007 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша ЗАИБЖАҰ-да инвестициялық басқаруда болған зейнетақы активтерінің жиынтық көлемі 2007 жылғы 1 наурыздан бастап 14 938 млн. теңгеге немесе 1,58%-ға өсіп 963 313 млн. теңге болды.

2006 жылғы 1 сәуірден бастап 2007 жылғы 1 сәуір аралығы кезеңінде зейнетақы активтерінің орташа айлық өсуі 20,6 млрд. теңге болды.

Зейнетақы активтерінің жиынтықты көлемін бөлу

ЗАИБЖАҰ	Зейнетақы активтері	
	млн. теңге	млн. теңге
ЖЗҚ		
1	2	3
"Қазақстан Халық Банкінің жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	271 107	28,14
"МЖЗҚ" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	173 970	18,06
"Жетісу" ЗАИБЖАҰ" АҚ	167 099	17,35

АО "ООИУПА "Жетысу" «ҰларҮміт" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	167 099	17,35
«ТұранӘлем Банк» АҚ еншілес ұйымы» «БТА Қазақстан жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	92 560	9,61
"Bailyk asset management" ЗАИБЖАҰ" АҚ	79 136	8,21
"Д.А. Қонаев атындағы ашық жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	4 965	0,51
"МұнайГаз - Дем" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	23 128	2,40
«СЕНІМ» ашық жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	37 501	3,89
"Қорғау" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	13 542	1,41
«GRANTUM Asset Management» ЗАИБЖАҰ» АҚ	62 008	6,44
«ГРАНТУМ» жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	62 008	6,44
"Premier Asset Management"* ЗАИБЖАҰ» АҚ	27 536	2,86
"Жинақтаушы зейнетақы Валют-Транзит Қоры" АҚ	27 536	2,86
"Нұр-Траст" ЗАИБЖАҰ" АҚ	24 774	2,57
"Атамекен" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	24 774	2,57
"Капитал" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	22 084	2,29
"Отан" ашық жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	21 588	2,24
"Қазақмыс жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	21 451	2,23
Зейнетақы активтерінің ЖИЫНТЫҒЫ	963 313	100,00

* 2004 жылғы 9 қыркүйекте "Актив-Инвест" ЗАИБЖАҰ» АҚ берілген №1012200182 лицензияның қолданылуы Агенттік Басқармасының 2007 жылғы 15 наурыздағы №54 қаулысына сәйкес тоқтатылды, "ЖЗ ВалютТранзит Қоры" АҚ активтері "Premier Asset Management" ЗАИБЖАҰ» АҚ басқаруға берілді.

2007 жылғы 1 сәуірде инвестицияланған зейнетақы активтерінің көлемі 2007 жылғы 1 наурыздан бастап 19 145 млн. теңгеге немесе 2,04%-ға өсіп 956 716 млн. теңге құрады.

ЖЗҚ жиынтық инвестициялық портфелі		
Қаржы құралдары	01.04.2007.	
	млн. теңге	%
ҚР мемлекеттік бағалы қағаздары, оның ішінде	280 071	29,27
ҚР еурооблигациялары	691	0,07
Қаржы министрлігінің бағалы қағаздары	190 853	19,95
Ұлттық Банктің ноттары	88 527	9,25
жергілікті атқарушы органдардың бағалы қағаздары	0	0,00
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары		
Негосударственные ценные бумаги иностранных эмитентов	68 938	7,21
акциялар	2 376	0,25
облигациялар	66 562	6,96
Шетел инвестициялық қорлардың пайлары	0	0,00
Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары	0	0,00
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздары	1 178	0,12
Тазартылған алтын	9 299	0,97
ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары, оның ішінде		
	434 768	45,45
акциялар	161 375	16,87
облигациялар, оның ішінде	273 393	28,58
АҚШ долларына номинирленген	1 504	0,16
теңгеге номинирленген	270 917	28,32
Екінші деңгейдегі банктердің салымдары	161 981	16,93
Туынды бағалы қағаздар	481	0,05
Жиынтығы	956 716	100,00

Келтірілген деректерден көріп отырғандай, мемлекеттік бағалы қағаздар үлесі 2007 жылғы 1 наурызбен салыстырғанда 706 млн. теңгеге немесе 0,25%-ға өсіп, 280 071 млн.теңге немесе 29,27% болды. Қазақстан Республикасы эмитенттерінің корпоративтік бағалы қағаздар көлемінің кемуі 2007 жылғы наурыз айында 13 689 млн. теңге немесе 3,25% болды. Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріндегі салымдар көлемі 1 060 млн. теңгеге немесе 0,65%-ға азайып, 161 981 млн.теңге болды.

Зейнетақы активтерін дербес инвестициялық басқаруды жүзеге асырушы ЗАИБЖАҰ мен ЖЗҚ зейнетақы активтерін екінші деңгейдегі банктердегі салымдарға тек ұлттық валютада орналастыратынын атап өткен жөн.

2007 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша ЖЗҚ жиынтық инвестициялық портфелінде халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары жоқ. ЖЗҚ-ның жиынтық портфеліндегі шетелдік эмитенттердің мемлекеттік бағалы қағаздарының көлемі 1 178 млн.теңгені (0,12%) құрады. Шетелдік эмитенттердің мемлекеттік емес бағалы қағаздарының үлесі 7,21% болды, бұл 2007 жылғы 1 наурыздағы ұқсас көрсеткіштен 0,06 пайыздық тармаққа көп.

Қорлардың номиналды кірісінің коэффициенті туралы мәліметтер

Жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтері бойынша 2007 жылғы 1 сәуірдегі номиналды кірістің орташа алынған коэффициенті:

- 2002 жылғы наурыз – 2007 жылғы наурыз кезеңіне - 49,69%;
- 2004 жылғы наурыз – 2007 жылғы наурыз кезеңіне – 27,59%;
- 2006 жылғы наурыз – 2007 жылғы наурыз кезеңіне – 9,89% құрады.

ЖЗҚ бөлігінде номиналды кіріс коэффициентінің мәндері туралы ақпарат [www. afn.kz](http://www.afn.kz). Web-сайтында орналастырылған.

Қорлардың қаржылық жағдайы

Ағымды жылдың қаңтар-наурыз айында қорлардың қаржылық жағдайы мынадай көрсеткіштермен сипатталды:

	(млн. теңге)		
	01.01.07	01.04.07	Өсімі (%-бен)
Жарғылық капитал	6 501,0	6 501,0	-
Қалыптасқан резерв капиталы	1 662,0	1 661,4	- 0,04
Бөлінбеген кіріс (өтелмеген шығын) оның ішінде а. ж.	11 288,5	11 997,5	6,28
қаңтар-наурызында		757,3	-
Меншік капитал барлығы	20 598,1	21 265,5	3,24
Міндеттемелер Обязательства	1 815,9	643,6	снижение в 2,8 раза
Активтердің барлығы	22 414,1	21 909,1	- 2,25
Қаржылық инвестициялар	13 676,9	16 246,0	18,78

Берілген кестеде қорлардың меншікті капиталы ағымдағы жылдың қаңтар-наурызында 667,4 млн. теңгеге немесе 3,24% өсті, қаржылық инвестициялар – 2 569,1 млн.теңге (18,78%) өсті.

Ағымдағы жылдың қаңтар-наурыз айында 4 қор: «Д.А. Қонаев атындағы», «Мұнайгаз-ДЕМ», «Қорғау» және «Капитал» жалпы сомасы 77,3 млн.теңге шығын жасады. Жалпы қорлар бойынша (табыс салығын төлегеннен кейін) жалпы сомасы 757,3 млн. теңге таза кіріс алды.

Республика экономикасындағы зейнетақы секторының ролі

Экономикадағы зейнетақы секторының ролін сипаттайтын қатысты динамикасы	01.01.04	01.01.05	01.01.06	01.01.07	01.04.07
ЖІӨ млрд.теңге ¹	4 612,0	5870,1	7 453,0	8 725,0	9 738,8
Зейнетақы активтерінің ЖІӨ-не қатынасы, %-бен	7,99	8,25	8,91	10,49	9,89
Жинақталған зейнетақы қаражаттарының ЖІӨ-не қатынасы, %-бен	7,99	8,24	8,70	10,43	9,89
Зейнетақы жарналарының ЖІӨ-не қатынасы, %-бен	5,99	6,48	6,88	7,84	7,53
«Таза» инвестициялық кірістің ЖІӨ-не қатынасы, %-бен	2,15	1,95	2,08	2,93	2,71
Қорлардың меншіктік капиталының ЖІӨ-не қатынасы, %-бен	0,14	0,14	0,16	0,26	0,22

¹Қазақстан Республикасы экономика және бюджеттік жоспарлау министрлігінің деректері бойынша

